

ARMASTUSE 4 KOOSTISOSA

Ivo Unt | 08.05.2022 | Toompea kogudus, Tallinn

SISSEJUHATUS

“Jumal pole mõelnud et sa ehitad oma identiteedi saavutustele või esinemisele. Kõige tuum on armastada neid kes sinu ellu on pandud.”

“Kui me seame oma väärtuse oma tegudele või sellele, mis meile on tehtud, siis me maadleme läbikukkumishirmuga, ja tunneme vajadust ennast tõestada, manipuleerida teisi, kes on edukad. Me saame enese-tarbijateks. Jumal plaanis meie identiteedi ehitada selle ümber kes me oleme tema jaoks.”

“Meie eesmärk peaks andma meile identiteedi - armastada Jumalat on esimene suurim käsk (eesmärk) ja armastada oma ligimest nagu iseennast on teine suurim käsk (eesmärk)

“Armasta Issandat, oma Jumalat, kogu oma südamega ja kogu oma hingega ja kogu oma mõistusega! See ongi suurim ja esimene käsk. Teine on selle sarnane: Armasta oma ligimest nagu iseennast!” (Mt 22:37-39)

“Isegi need kes ei tunne piiblit tulevad sama sõnumiga teiselt poolt tagasi. Armastus on meie eesmärgi keskmes, kõik muu on seda ümbritsemas.”

“Praegu pead sa tagasi minema ja õppima ning õpetama rohkem armastusest ja andestamisest”

1. IHALDAV ARMASTUS

Ihaldav armastus on ennekõike selliste psühholoogiliste, emotsionaalsete ja füüsiliste aistingute kogum, mida adume armumise puhul. (J. John lk 42)

Seda ihaldavat armastust võib nimetada ka veel kiindumus ja kirg. Enamasti me tunneme seda kui armumist mehe ja naise vahel. Kuid see tekib on ka sõprade vahel selline armumine sõpruse põnevusse, või kolleegide vahel kiindumine põnevasse koostöösse.

Kuna igaldav armastus on olemuselt iseeneslik ning selleks ei pea palju pingutama et seda tekitada või hoida, on seal vaja tarkust et tähele panna mõningaid aspekte

- Ära ehitada seda faasi dopamiini peale

kui seksuaalne iha on ainus abielu koos hoidev tegur, siis mis hoiab suhet koos kirepuhangute vahel? seksuaalne iha võib olla armusekluse ajendiks, kuid sellele ei saa rajada abielu. (J. John lk 43)

Raja kaine distsipliin armupilve keskel. *N: kui ma olin armunud siis töö juures ei läinud söök alla ja olid unetud ööd, ning kõik muu hakkas tunduma tähtsusetu.* Hoia distsipliini et õppida isikut tundma.

- Erista kas oled armunud pakendisse või on seal sisu ka taga

sõgeda kiindumuse suurim miinus on see, et te võite armuda pakendisse, mitte tegelikku asja. (J. John)

Kui oled vastassugupoolde armunud, siis kontrolli:

> Ennast. Kas oled valmis suhteks. Puhtad motiivid: vajadus suhteks, füüsiline motiiv, enesehinnangu boosti motiiv, teiste surve, põgenemine probleemidest ja vastutusest, kaastunne, raseduse pärast.

Terve minevikust, visioon ja eesmärk elus selge, küps ja õige vanus, valmis pühendumata.

> Teda. kontrollnimekiri millised omadused on välistatud: sõltuvused, ära kasutamine, agressioon, seksuaalne surve, austamatus, uskmatus, teiste heakskiidu puudumine. Kontrollnimekiri milliseid omadusi igatsed abikaasa puhul: usklik, suhtleb teistega, aitab mind paremaks, teenib teisi, aus, palveelu, moraal ja väärtused paigas, austab suhte piire, omab eesmärgi ja toetab ka minu unistusi.

- Kontrolli kas toitudki ainult ihaldavast armastusest, ega õpi armastuse teisi koostisosi

psühholoogid märgivad et sõge kiindumus kestab tavaliselt vaid mõne kuu vahel harva ka paar aastat. tegelikult võib sõge kiindumus kaduda niisama kiiresti kui ta tekkis. lk 45

pideva sõgeda kiindumuse otsimise tagajärjed võivad olla niisama laastavad kui narkosõltuvusel. sellised inimesed lõpetavad tavaliselt suure hulga purunenud suhetega, samas pole nad suutelised sügavamaks ja kestmaks läheduseks. lk 46 (J. john)

Jh 6:26 Jeesus vastas neile: „Tõesti, tõesti, ma ütlen teile, te ei otsi mind mitte sellepärast, et te nägite tunnustähti, vaid et te sõite leiba ja teie kõhud said täis. 27 Ärge nõutage rooga, mis hävib, vaid rooga, mis püsib igaveseks eluks. Seda annab teile Inimese Poeg, sest teda on Jumal Isa pitseriga kinnitanud.”

Ihaldav armastus keskeneb rohkem kaifile ja saamisele, kuid sellest tuleb edasi liikuda.

2. KAASLUS

Inimesed (taevas) avastavad, et nad vihastusid tühiste asjade peale ja panid liialt palju väärtust tühistele asjadele. Seal polnud mingit juttu saavutustest või edust - kõik keerles selle ümber kuidas sa olid armastanud inimesi. Jumal andis mulle võimaluse lasta lahti asjadest, mis olid saanud mu elus ebajumalateks ja lasi mul hakata embama inimesi. Ma hakkasin muutuma abikaasaks ja isaks kelleks mind oli loodud.” (John Burke)

“Kui keegi ütleb: „Mina armastan Jumalat”, ja vihkab oma venda, siis ta on valelik, sest kes ei armasta oma venda, keda ta näeb, ei suuda armastada Jumalat, keda ta ei ole näinud.” (1Jh 4:20) “tegelikkuses tähendab kaaslus jagamist, sallivust ja vastastikust toetamist. Ik 50 abielus tähendab kaaslus ennekõike seda, et teatakse oma abikaasa eelistusi ning asju mis talle ei meeldi.” (J. John Ik 51)

- See on üksteise isiksuste tundmaõppimine (Kuulamine, koosveedetud aeg, tunnustussõnad, teenivad teod, kingitused, puudutused)

N: kuidas ma poja peal lugesin teksti “Daddy is my bestie” ja mõtlesin kuidas ta saab mu “Bestie” olla kui ma temaga nii vähe aega veedan.

aega tuleb võtta, täpselt nagu lõuna- või õhtusöögi jaoks. Miks? sest see on sinu abielu jaoks sama oluline nagu söök sinu tervisele. (Gary Chapman Ik 48)

me sünnime instinktiga midagi anda. nende loomulike soodumuste lihvimine ja täiustamine näärab ära selle, kui hästi sa seda armastuse keelt kõnelema õpid. (Gary Chapman Ik 54)

- Kuulamine

Ta ei tahtnud oma probleemidest rääkides minu nõuandeid. ta tahtis kaastunnet. ta tahtis, et ma kuulaksin, talle tähelepanu pööraksin, talle ütleksin, et ma mõistan ta muret ja valu ja pinget. ta tahtis kuulda, et ma armastan teda ja et olen tema poolt. ta ei tahtnud nõu, ta tahtis vaid minu mõistmist. nõu võib anda - kui vaid siis, kui seda küsitakse, ja mitte ialgi üleolevalt. (Gary Chapman Ik 41)

- Vabandamine

õigesti esitatud vabandus maandab pingeid, lahendab konfliktid ja tervendab haavatud tunded, ka siis, kui probleemid on kestnud juba kuid või isegi aastaid. Ik 132

mida detailsem sa oled, seda paremini saab su naine aru, et sa mõistad, mis talle haiget tegi. mida sügavamalt sa mõistad, seda väiksema tõenäosusega sa tulevikus oma viga kordad. Ik 134

kui vabandusega kaasneb naise süüdistamine, siis muutub vabandus rünnakuks. Ik 135
on oluline hüvitist pakkuda tema peamises armastuse keeles. (Gary Chapman Ik 139)

3. HOOLIV ARMASTUS

1Kr 13:4-7 “4 Armastus on pika meelega, armastus hellitab, ta ei ole kade, armastus ei kelgi ega hoopse, 5 ta ei käitu näotult, ta ei otsi omakasu, ta ei ärritu. Ta ei jäta meelde paha, 6 tal ei ole rõõmu ülekohtust, aga ta rõõmustab tõe üle. 7 Ta lepid kõigega, ta usub kõike, ta loodab kõike”

“hooliv armastus pole midagi lihtsat, sellel on oma hind. kellestki hoolimine tähendab sageli enda millestki ilma jätmist.” (J. John Ik 54)

- Kas sa otsid teises inimeses vigu ja tahad et need tuleks teiste silmis välja? Küpse kristlase tunnus on et **tal ei ole rõõmu ülekohtust.**

N: kuidas mul oli kiusatus rääkida oma ülemusest halvasti teistele ja ebaõiglusest mida ma kogesin. Tundsin justkui rõõmutunnet teadmisest et tema saaks karistada.

- Kas sa lepid sellega mis sul on? Või oled rahulolematu ja nõuad seda mida sa väärid?
- Kas sa usud ja loodad pidevalt? Või kaotad usu ja lootuse ära? Hooliv armastus usub inimestesse pidevalt ja loodab nendes parimat pidevalt.

“See milliseid suhteid me maa peal ehitame on tohutult, lõputult palju olulisem kui me arvame. Põhiline viis miks inimesed elavad materjalistlikult ja enesekeskselt, tuleneb nende viletsast efektiivsusest tulevases elust. Nad ei suuda ette kujutada milline on taevast ja nad ei ela selle nimel.”

“Pühakirja põhiline teema on et Jumal tahab armastussuhet iga loodud inimesega, see motiveerib Jumalat. Armastus aga nõuab erinevaid asju - vabadust, riskeerimist ja valikut. Jumal valis selle tee, ka variandi et teda hüljatakse ja tema süda murtakse, kui ei tule vastuarmastust. Jumal ütleb, et see kuidas sina tunned kui keegi keda sa armastad kõige enam petab sind - see on see kuidas Mina tunnen kui need keda ma armastan on truudusetud mulle.” (John Burke)

4. PÜHENDUNUD ARMASTUS

pühendunud armastus on otsus ja lubadus kokku jääda. pühendunud armastus ütleb, et olgu tulevik milline tahes, ma hoolitsen sinu eest ja jään sinu kõrvale kui parim sõber. tegelikult on selle lubaduse mõte armastada isegi siis kui see näiliselt pole enam võimalik. pühendunud armastus pole seotud tunnetega, aga on seotud lubadustega. (J. John lk 56) N: Daniel ja Ester Kotsjuba

Jh 13:34-35 "Ma annan teile uue käsu: armastage üksteist! Nõnda nagu mina teid olen armastanud, armastage teiegi üksteist! 35 Sellest tunnevad kõik, et te olete minu jüngrid, kui te üksteist armastate."

Kristuse armastus oli pühendunud armastus, rajatud otsusele toetumas mitte meie edukusele.

- Pühendumise otsus väljendub korduvates olukordades üle aja

armastus ilma pühendumiseta on väärtusetu. (J. John lk 56)

Mt 18:21 „Issand, kui mitu korda minu vend võib minu vastu patustada ja mul tuleb talle andeks anda? Kas aitab seitsmest korrast?” 22 Jeesus ütles talle: „Ma ei ütle sulle seitse korda, vaid kas või seitsekümmend seitse korda.

- Pühendumine on vabastav

pühendumine muudab aga armastuse püsivaks, ükskõik millised orud ja mäed teid ka ees ei ootaks. lk 57 puudub nii tagasikäik kui ka võimalus minema pääseda. see võib kõlada ähvardavalt, kuid nii uskumatu kui see ka pole, on see väga vabastav. ainus võimalus on minna koos edasi, kõik teised võimalused on välistatud. (J. John lk 58)

Vabaabieliu või kooselu eelistatakse, kuna tahetakse jätta tagauks lahti, et probleemide puhul väljapääs oleks valutum. Kõlab loogilisena, kuid mida reaalsus näitab, et:

- kooselupaarid karjuvad, tülitsevad ja väärkohtlevad lapsi rohkem kui abielupaarid.

- Kooselupaarid vaevuvad vähem ennast muutma ja partneri poolt muutuse surve avaldamine põhjustab kergemini äraminemise kui abielupaarid.

- kooselupaarid lähevad lahku 6-9x suurema tõenäosusega kui abielupaarid. Ning enam kui 50% neist lähevad lahku enne kui nende laps saanud 5a. Abielupaaridel on see näitaja 8%

- kooselupaarid rikuvad kergemini abielu. USAs uuring kooselus naised 40%, abielus naised 10%.

Kooselupaaridel on piisavalt ihaldavat armastust, kuid jääb puudu kaaslusest, hoolimisest ning pühendumisest. Seetõttu kooselanud inimesed kes abielluvad omavad 3,3x suurema tõenäosusega teisi seksuaalpartnereid.

- Kooselu keskseks teguriks on seks, armastuse aspektidest kõige ebastabiilsem. See on emotsionaalne suitsukate mis ei lase teistel suhte aspektidel areneda.

Pühendumine on vabastab, kui ma tean et ma ei saa põgeneda, pean muutuma ja võitlema lõpuni - väljendama armastust selle sügavamates tasandites. Kristus väljendas suurimat pühendumist lõpuni surmani ning kõrgeimat armastust, kui sõdurid ta ebaõiglaselt risti löid ei mõistnud ta kohut vaid armastas neid: Lk 23:34 Aga Jeesus ütles: „Isa, anna neile andeks, sest nad ei tea, mida nad teevad!”

- Pühendunud armastus on tingimusteta

“Ma olin tehtud valgusest, see valgus andis edasi armastust. Armastus oli kõikjal. Justkui nagu armastus väljus murust, lindudest ja puudest.” (John Burke)

“Hämmastav armastus. Armastus üle minu metsikuima kujutlusvõime. See armastus teadis kõike minu kohta mis poleks armastust väärt - kuid siiski võttis mind vastu ja armastas mind samamoodi.”

“Ta ei küsinud saavutuste ja autasude kohta. Küsimused nagu ka see mis temast kiirgas puudutas armastust. KUI PALJU SA OLED ARMASTANUD OMA ELUGA? Oled sa armastanud teisi nagu mina armastan sind? Täielikult? Tingimusteta? (John Burke)

Paulus palub efeslastele armastust: *“et Kristus usu kaudu elaks teie südameis ning te oleksite juurdunud ja kinnitatud armastuses, et te suudaksite koos kõigi pühadega tunnetada, milline on armastuse laius ja pikkus ja sügavus ja kõrgus, ning ära tunda Kristuse armastust, mis ületab iga tunnetuse, et te oleksite täidetud Jumala kogu täiusega” (Ef 3:17-19)*

Kasutatud kirjandus:

John Burke - "Milline on taevas" J. John - "Kõiges su kõrval" Gary Chapman - "Armastuse 5 keelt meestele"